



# NEDELJA

## U SVETU NAFTE I GASA

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE



## ANALIZE, VESTI, STAVOVI

NOV 29, 2019 BR.421

**Sud u Stokholmu odbio žalbu Gasproma**

**Ukrajina spremna da dug naplati i u gasu**

**Žalba Nemačke zbog ograničenja pristupa**

**Gasproma gasovodu OPAL**

## Uoči OPEC+ sastanka: Razmisliti, ili odlučiti

**OPEC+ nastavlja strategiju na postojećim kvotama?**

**Ruski naftaši za preispitivanje postojećeg reza od marta**

**IEA Birol: OPEC da doneše ispravnu odluku za svetsku ekonomiju**

**Venecuela nudi dobavljačima plaćanja u juanu**

**Vitol i Trafigura u korupcijskom skandalu Petrobrasa**





NATIONAL PETROLEUM COMMITTEE OF SERBIA

WORLD PETROLEUM COUNCIL



БУДУЋНОСТ  
НА ДЕЛУ



PETROHEMIJA



# SADRŽAJ

## NAFTA

- OPEC+ nastavlja strategiju na postojećim kvotama? ..... [OVDE](#)
- Ruski naftaši za preispitivanje postojećeg reza od marta ..... [OVDE](#)
- IEA Birol: OPEC da doneše ispravnu odluku za svetsku ekonomiju ..... [OVDE](#)
- Venecuela nudi dobavljačima plaćanja u kineskom juanu ..... [OVDE](#)
- Vitol i Trafigura u korupcijskom skandalu Petrobrasa? ..... [OVDE](#)
- Ogromni gubici beloruskih rafinerija zbog promena ruske poreske politike ..... [OVDE](#)
- Potražnja nadmašuje ponudu akcija Saudi Aramca ..... [OVDE](#)
- Brazilska subsalt polja će do 2031. godine proizvoditi 3,9 Mb/d ..... [OVDE](#)
- Američka vojska okupira naftna polja u Siriji ..... [OVDE](#)
- ePURE: Potrebe EU za gorivima sa niskim udelom ugljenika mogu se zadovoljiti ..... [OVDE](#)
- Ekspert: Hitno uesti "carinu" na uvozni CO2 na granicama EU ..... [OVDE](#)
- Cena nafte Brent ispod 64 dolara ..... [OVDE](#)
- UNKS: Kretanje cene nafte Brent ..... [OVDE](#)

## GAS

- Trilateralni Rusija/EU/Ukrajina pregovori početkom decembra ..... [OVDE](#)
- Ukrajina će zapleniti ruski gas ako bez dogovora nastavi tranzit u 2020. ..... [OVDE](#)
- Sud u Stokholmu odbio žalbu Gaspromu ..... [OVDE](#)
- Žalba Nemačke zbog ograničenja pristupa Gasproma gasovodu OPAL ..... [OVDE](#)
- Projekti pretvaranja viškova obnovljive energije u prirodni gas ..... [OVDE](#)
- Broj EU gasnih projekata smanjen na petinu svih energetskih PCI ..... [OVDE](#)
- Merkel osudila odluku EIB, koju je njena vlada odobrila ..... [OVDE](#)
- Posledice odluke EIB po evropske gasne projekte ..... [OVDE](#)

## REGION

- Rafinerija nafte Brod nastavlja proizvodnju sredinom 2020 ..... [OVDE](#)
- Ako točite gorivo za 50 KM, država uzima 24 KM poreza ..... [OVDE](#)
- OMV Petrom više nije najvrednija rumunska kompanija ..... [OVDE](#)
- UNKS: Cene goriva u regionu ..... [OVDE](#)

## NAFTA

# OPEC+ nastavlja strategiju na postojećim kvotama?

**BEČ** - OPEC i njegovi iz „nezavisnih“ zemalja proizvođača nafte, obeleženi oznakom "+" u koaliciji OPEC+ su uoči sastanka iduće sedmice poslali više signala da će se držati svojih postojećih smanjenih proizvodnih kvota, bez njihovog dodatnog produbljavanja u 2020.,javlja **Bloomberg**.



OPEC-ov ključni savetodavni odbor u sedištu karte u Beču smatra da će tržište nafte biti uravnoteženo 2020. godine ako Organizacija zemalja izvoznica nafte održi postojeće nivo proizvodnje, dok iz Moskve nisu stigle naznake da Rusija želi promenu sporazum o smanjenoj proizvodnji.

Podaci predstavljeni u Beču ove nedelje Bordu ekonomskog komisije grupe OPEC+, koji analizira tržište nafte uoči ministarskih sastanaka i ponekad daje preporuke politike, pokazuju da je višak snabdevanja naftom u prvoj polovini 2020. godine uglavnom nadoknađen deficitom u poslednjih šest meseci u godini, ističu delegati.

Odbor na sastanku završenom u četvrtak nije ispitao izglede dubljih smanjenja proizvodnje niti je razmatrao da li da produže postojeće rezove nakon njihovog isteka krajem marta 2020., izjavili su delegati, moleći da ne budu imenovani jer informacije nisu javne.

## IEA Birol: OPEC da doneše ispravnu odluku za svetsku ekonomiju

**OSLO** - Čelnik IEA Fatih Birol pozvao je u utorak OPEC da 'doneše ispravnu odluku za globalnu ekonomiju', kada se sastanu iduće nedelje sa ne-OPEC partnerima da odluče o sudbini strategije stabilizacije tržišta nafte i u 2020. godini.

On je u intervjuu za **Reuters**, na marginama jedne energetske konferencije u Oslu, rekao da IEA i dalje vidi višak ponude nafte na tržištu kao rezultat usporavanja ekonomskog rasta, posebno u Kini.

Birol kaže da njegova agencija ne očekuje nastavak eksplozivnog rasta proizvodnje nafte iz američkih škriljaca, navodeći kao razlog "finansijske poteškoće" nekih velikih proizvođača.

U zaključku, Birol je rekao da će SAD zahvatiti veći deo globalnog rasta ponude nafte, jer i proizvodnja iz škriljaca i iz dubokih voda Meksičkog zaljeva i dalje raste.

## Ruski naftaši za preispitivanje postojećeg reza od marta

**MOSKVA** - Sa odvojenog sastanka u četvrtak u Moskvi poslati su signali koji potvrđuju da će OPEC + zadržati kurs, piše **Bloomberg**. Nakon razgovora s ruskim ministrom energetike Aleksandrom Novakom, rukovodioci privatnih ruskih naftnih kompanija među kojima su Lukoil i Russneft rekli su da su se složili da nastave sadašnji dogovor bez promene uslova.

„Svi su predložili da ostanemo u sporazumu s istim parametrima i ponovo se sastanemo na kraju prvog tromesečja radi dalnjih razgovora“, rekao je novinarima nakon sastanka prvi potpredsednik Lukoila, Ravil Maganov. Još je rano reći treba li ovaj sporazum produžiti i nakon marta, rekao je Sergej Donskoy, član uprave kompanije Irkutsk Oil. „Ne pravimo oštре poteze“, rekao je.





NIS  
GAZPROM NEFT

БУДУЋНОСТ  
НА ДЕЛУ

# МИ СМО ПОКРЕТАЧИ

Свакодневно трагамо за иновативним технологијама које чувају оно што нам је најдрагоценје. Зато смо за 10 година уложили преко 3 милијарде евра у развој наше компаније, квалитет производа и услуга, као и у заштиту животне средине.



## Venecuela nudi dobavljačima plaćanja u kineskom juanu

**KARAKAS, LONDON** - Vlada Venecuele i njena naftna kompanija PDVSA ponudili su da dobavljačima uplate račune u Kini koristeći valutu juan, saznaće Reuters od pet osoba upoznatih s tim problemom.

Ovaj potez sproveden poslednjih meseci je najnoviji primer načina na koji Karakas traži nove forme za međunarodne isplate kao odgovor na sankcije Vašingtona.

Zvaničnici su usmeno saopštili taj predlog u najmanje četiri neimenovane kompanije koje pružaju usluge javnom sektoru, rekli su izvori Reutersa, uključujući dva vladina službenika. Kompanije procenuju predlog, rekli su izvori. Reuters nije mogao utvrditi da li je izvršena takva isplata u kineskoj valuti.

Venecuelanska javna tela tradicionalno plaćaju partnere iz privatnog sektora u lokalnoj valuti bolivaru ili američkim dolarima. Ali hiperinflacija i američke sankcije, koje američkim kompanijama zabranjuju da posluju s venecuelanskim javnim sektorom, komplikiraju te metode.

## Američka vojska okupira naftna polja u Siriji

**DAMASK** - Pripadnici američke vojske smestili su desetine vojnih vozila u blizini naftnih polja na severoistoku Sirije, prenala je u četvrtak sirska *državna TV*.

Oko 90 posto naftnih rezervi je pod kontrolom sirske demokratske snage, a predsednik SAD Donald Tramp nekoliko puta je potvrdio da je glavna namera njegove zemlje da u Siriji zadrži kontrolu na naftnim poljima na severoistoku zemlje.

Damask je izrazio protivljenje zbog prisustva američke vojske u Siriji kao i zbog planova američkog predsednika.

## Vitol i Trafigura u korupcijskom skandalu Petrobrasa?

**ŽENEVA** - Švajcarsko javno tužilaštvo izvršilo je pretres čenevskog sedišta vrhunskih trgovaca kuća i jednih od vodećih svetskih trgovaca sirovom naftom, Vitola i Trafigure, postupajući na zahtev brazilske istrage pod imenom Lava Jato (Pranje kola) koja ispituje korupcijske puteve i tragove u brazilskom nacionalnoj naftnoj kompaniji Petrobras.



*Financial Times* piše da je većini međunarodnih trgovackih kuća i dalje je zabranjeno da posluju sa Petrobrasom.

Brazilske vlasti tvrde da su ove dve kompanije sa sedištem u Švajcarskoj bile umešane u davanje miliona dolara mita menadžerima kompanije Petrobras, u zamenu za niže tržišne cene crnih derivata brazilskega kolosa.

U saopštenju za medije, Trafigura je navela da su švajcarske vlasti 20. novembra "posestile njenu kancelariju u Ženevi, na zahtev brazilskih tužilaca. "Trafigura je odgovorila na zahtev i dostavila dostupnu odgovarajuću dokumentaciju", rečeno je. Vitol je odbio da "u ovoj fazi" komentariše istragu."





NAŠA SNAGA  
DOLAZI OD NAŠIH  
VREDNIH LJUDI,  
A ENERGIJA IZ  
**ecto**  
PREMIUM GORIVA.



## Ogromni gubici beloruskih rafinerija zbog promena ruske poreske politike

**MINSK** - Gubici beloruskih rafinerija nafte (Naftan i Mozyr Rafinerija nafte) zbog poreskog manevra u ruskoj naftnoj industriji će dostići 5,8 milijardi dolara u pet godina do 2024, objavila je u četvrtak beloruska novinska agencija **BelTA** informaciju dobijenu od drugog čoveka tamošnjeg petrohemijskog koncerna „Belneftekhim“.

Prema rečima Andreja Bunakova, uz godišnju preradu 18 miliona tona nafte i cenu barela u svetu od 60 dolara, gubici dveju rafinerija su blizu 320 miliona dolara samo u 2019. godini. U međuvremenu, cena nafte (Belorusija plaća) već je blizu 80% svetske cene. U 2019-2024. gubici beloruskih rafinerija zbog promena poreskog režima u Rusiji 2018. (u poređenju s prethodnim uslovima i s naftom čija je cena 60 dolara po barelu) iznosiće oko 5,8 milijardi USD. „Rusija je započela prilagođavanje oporezivanja svoje naftne industrije 2015. Prva faza je završena do 2018. Završna faza počela je 2019. i završava 2025.

## Potražnja nadmašuje ponudu akcija Saudi Aramca

**RIJAD** - Mali paket akcija Saudi Aramca, kao deo prve početne javne ponude saudijskog naftaša u potpunosti je pokriven, a narudžbe su dostigle 32,57 milijardi saudijskih rijala (8,7 milijardi dolara), izjavio je u sredu glavni menadžer izlistavanja Samba Capital, javlja **Reuters**.



Naftni gigant u državnom vlasništvu planira da proda 1,5% kompanije, odnosno oko 3 milijarde deonica, po okvirnom rasponu cena od 30 do 32 rijala, što IPO

procenjuje na čak 96 milijardi rijala (25,6 milijardi USD) i postavlja kompaniji tržišnu vrednost između 1,6 biliona i 1,7 biliona dolara.

Aramco je objavio da se očekuje da će najmanje jednu trećinu prodaje pokriti mali ulagači, koji su imali rok do 28. novembra da se prijave. Oko 3,72 miliona malih investitora prijavilo se za 1,017 milijardi deonica do 27. novembra uveče.





**HIPLEX**

**HIP TEN**

**HIPREN**

**POLIMERI KOJI IMAJU IME**



## ePURE: Potrebe EU za gorivima sa niskim udelom ugljenika mogu se zadovoljiti

**BRISEL** - Industrija etanola mogla bi podmiriti potrebe Evrope za gorivima sa niskim udelom ugljenika bez prekoračenja gornje granice biogoriva iz bioenergetskih useva, u okviru RED II (Direktive EU o podsticanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora), i kao odgovor na nova istraživanja.

Studija energetskog konsultanta E4tech proučila je scenarije u kojima su učestvovalo zemlje koje prihvataju mešavine benzina sa do 20 odsto obnovljivim etanolom. Utvrđeno je da u okviru dva potencijalna scenarija povećane potražnje za obnovljivim etanolom do 2030. - jedan sa mešavinom E10 i E20 i drugi sa 100-postotnim E20 - moguće je podmiriti potrebe EU.



Drugim rečima, nema prepreka da zemlje EU, kao dokazano klimatsko rešenje, povećaju upotrebu obnovljivog etanola uvođenjem E10 danas i sutra srednjom

mešavinom kao što je E20, prenosi **ePURE**.

Već sada etanol u EU donosi više od 71 posto prosečne uštede emisije gasova staklene bašte (GHG) u poređenju s fosilnim benzinom. Konzervativni, ali optimistični scenario s 20-postotnim tržišnim udelom E20 zahtevao bi za umešavanje dodatnih 3,2 milijarde litara etanola, što je povećanje od 58 posto u odnosu na količinu iz 2017. godine.

Scenario ekstremno velike potražnje, u kojem bi sav benzin koji se prodaje u EU bio E20 zahtevao bi udvostručenje količine etanola (+11,1 milijardi litara) u odnosu na današnje količine isporuke.

Studija pokazuje da bi u oba scenario potražnja mogla biti zadovoljena bez prekoračenja RED II gornje granice za useve.

Devet zemalja EU već koristi benzin E10, a više njih razmišlja o usvajanju tog benzina.

## Ekspert: Hitno uvesti "carinu" na uvozni CO2 na granicama EU

**BRISEL** - Evropa mora da uvede "carinu" na uvoz ugljendioksida na svojim granicama, ako namerava da ostvari cilj nulte emisije CO2 do 2050. godine, kaže za **Euractiv** Auke Lont, čelnik norveškog prenosnog operatera Statnett i član Komisije za energetsku tranziciju, koalicije vodećih organizacija iz sveta biznisa, energije i finansija.



Uvođenje evropskog poreza za CO2 na granici bi se zagarantovali jednakci uslovi za evropska preduzeća u odnosu na strane konkurenente koji se suočavaju sa manje oštrim ekološkim zahtevima.

Iako ovaj mehanizam neki smatraju kontroverznim, trebalo bi ga odlučno slediti, jer je od presudnog značaja za uspeh Evropskog zelenog ugovora, koji promoviše nova Evropska komisija, navodi Lont.



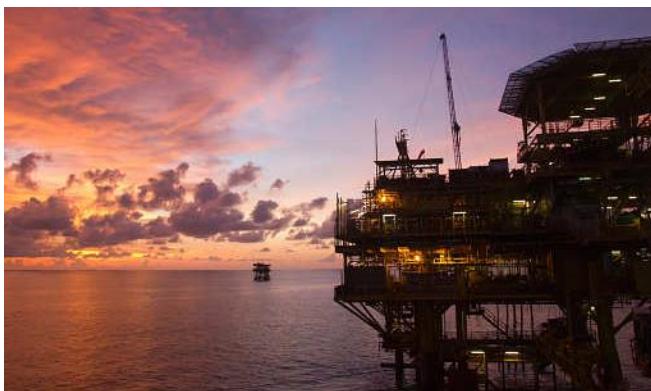


Транснафта

## Cena nafte Brent ispod 64 dolara

**LONDON** - Cene nafte pale su od četvrtka na međunarodnim tržišta ispod nivoa od 64 dolara nakon što su službeni podaci iz SAD-a potvrdili rast zaliha sirove nafte i benzina a američki predsednik Donald Trump udaljio njegovu zemlju od trgovinskog detanta sa Kinom potpisujući zakon kojim je iskazana podrška demonstrantima u Hong Kongu.

Na londonskom je tržištu cena barela pala 20-ak centi u odnosu na zatvaranje u sredu i iznosila u petak ujutro u vreme zaključenja ovog izdanja **NEDELJE** na 63,83 dolara.



Američke zalihe sirove nafte uvećane su u prošloj nedelji za 1,6 miliona barela, a proizvodnja se popela na rekordnih 12,9 miliona barela dnevno, uz paralelnu smanjenu aktivnost prerade u rafinerijama, pokazao je u sredu objavljen izveštaj vlade u Vašingtonu.

Trgovci pažljivo prate i američko-kineske trgovinske pregovore. Dve vodeće svetske ekonomije drže tržišta u napetosti, jer je taj trgovinski sukob zakočio svetski privredni rast a time i potražnju za naftom.

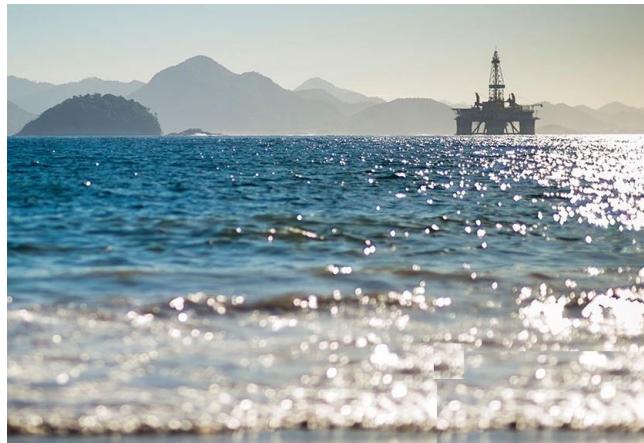
Trenutno prevladava zabrinutost, nakon što je Kina upozorila SAD da će odgovoriti "čvrstim protivmerama" na američke zakone kojima je iskazana podrška antivladinim protestima u Hongkongu.

U sledećoj nedelji pažnja tržišta preusmeriće se na sastanak Organizacije zemalja izvoznica nafte (OPEC) i ne-OPEC partnera predviđenih Rusijom, na kome će se definisati (ili možda odložiti) odluka o nastavku strategije ograničavanja ponude nafte posle marta 2020.

## Brazilska subsalt polja će do 2031. godine proizvoditi 3,9 Mb/d

**RIO DE ŽANEIRO** - Proizvodnja iz naftnih polja u brazilskoj subaltnoj (ispod solnog prospekta) granici koja je obuhvaćena sporazumima o podeli proizvodnje (PSA) porašće u narednoj deceniji do 2031. godine, do 3,9 miliona barela na dan (Mb/d), nadmašivši trenutni ukupan output ove zemlje od oko 2,9 Mb/d, saopšteno je u ponedeljak iz vladine kompanije za upravljanje subaltom Pre-Sal Petroleo SA, ili PPSA, a prenosi **S&P Global Platts**.

Naftne kompanije će uložiti 135 milijardi dolara u periodu 2020-2032 za razvoj pomenutog područja. PPSA procenjuje da će 28 novih plutajućih proizvodnih, skladišnih i iskrcajnih brodova, ili FPSO, biti postavljeno tokom razdoblja od 12 godina, s 2.500 kilometara podvodnih linija koje će brodovima spojiti 474 proizvodnih i injekcijskih bušotina. Ulaganja uključuju gotovo 50 milijardi dolara za plutajuće proizvodne jedinice i 50 milijardi dolara za bušenje i dovršavanje bušotina, navodi se u saopštenju.



Prognoza PPSA ne uključuje proizvodnju iz subaltnih prospekata smeštenih u poligonima koji za koje tek treba da se sklope PSA, za koje se očekuje da će dodatno povećati output Brazila u narednih 10 godina. Brazilska Nacionalna agencija za naftu ili ANP procenjuje da će ta zemlja do 2030. proizvesti ukupno oko 5 M b/d..





# Novo EVO gorivo

Auto prede kao maca.

EVO DIESEL, EVO 95,



EKSKLUSIVNO NA MOL BENZINSKIM STANICAMA

KVALITET O KOM SE PRIČA  
[www.molserbia.rs](http://www.molserbia.rs)

USD/bbl

## Cene sirove nafte BRENT

01.09.2018 - 28.11.2019

UNKS  
Udruženje naftnih kompanija Srbije



## GAS

### Trilateralni Rusija/EU/Ukrajina pregovori početkom decembra

**BRISEL** - Sledеći trilateralni ministarski sastanak o sudbini daljeg transporta ruskog gasa preko Ukrajine do Evrope zakazan je za prvu sedmicu decembra, rekao je izvor u EU agenciji **TASS** u ponedeljak.

"Ministarskom sastanku prethodiće stručne konsultacije zakazane za petak 29. novembar", rekao je izvor.

Poslednji trilateralni ministarski sastanak o tranzitu ruskog gasa nakon 1. januara 2020. kada ističe postojeći ugovor između Gasproma i Naftogasa, održan je u Briselu 28. oktobra. Od tada su održana dva kruga stručnih konsultacija sa ciljem da se nađe kompromis između dosta udaljenih pozicija dveju strana.

Moskva nudi "paketno rešenje" koje uključuje sporazum o nagodbi o parničnom postupku koji vode dve kompanije, odnosno odustajanje Naftogasa od dalje arbitraže, u zamenu za direktnu kupovinu gasa po za 20 do 25 odsto sniženim cenama. Rusija je spremna i da produži postojeći tranzitni sporazum na celu 2020. godinu.

Kijev i Evropska unija traže novi ugovor na deset godina uz minimalni tranzit 60 do 90 milijardi kubika gasa godišnje, ali i nastavak arbitraže oko dugovanja Gasproma.

### Ukrajina će zapleniti ruski gas ako bez dogovora nastavi tranzit u 2020.

**KIJEV** - Ukrajina će upumpati ruski tranzitni gas namenje kupcima u Evropi u svoja podzemna skladišta počevši od 1. januara 2020. ako se taj gas bude transportovao bez odgovarajućeg ugovora između dveju zemalja, izjavio je u ponedeljak za **TASS** izvršni direktor ukrajinske naftne i gasne kompanije Naftogaz, Jurij Vitrenko.

### Sud u Stokholmu odbio žalbu Gasproma

**STOKHOLM** - Sud u Švedskoj odbacio je prvu žalbu koju je Gasprom podneo zbog arbitražnih presuda u Stokholmu 2017. i 2018. godine u vezi s 10-godišnjim ugovorom o isporuci i tranzitu gasa s ukrajinskim Naftogazom, objavio je **Platts**.

Prva presuda u žalbenom postupku dolazi u trenutku kada dve strane ostaju u čorsokaku dogovora oko budućeg tranzita ruskog gasa preko Ukrajine u Evropu od 2020. nakon isteka sporazuma iz 2009. godine.



Dolazi i pošto je direktor Naftogaza Jurij Vitrenko ranije ove nedelje rekao da će ta kompanija biti spremna da naplati dug Gasproma i u obliku prirodnog gasa umesto u kešu.

Prvobitne presude arbitražnog suda u Stokholmu utvrdile su dug Gasproma u koristi Naftogaza u iznosu od 2,56 milijardi USD. Gasprom je uložio žalbu na sve tri presude, a zatim podneo poseban zahtev da se sporazum potpuno raskine.

Sledeća runda razgovora između EK, Rusije i Ukrajine na ministarskom nivou očekuje se početkom decembra.



## Merkel osudila odluku EIB, koju je njena vlada odobrila

**BERLIN** - Nemačka kancelarka Angela Merkel rekla je da ne odobrava odluku Evropske investicione banke o zabrani finansiranja projekata prirodnog gasa od kraja 2021., nekoliko dana nakon što se nemačka vlada saglasila sa novim smernicama EIB.

"Ne mislim da je to ispravno", rekla je Merkel parlamentarcima u raspravi o saveznom budžetu i dodala da će se Nemačka oslanjati na prirodni gas kao premostnu tehnologiju u njenoj strategiji postepenog gašenja nuklearki i zatvaranja elektrana na ugalj.

U paralelnom govoru u Evropskom parlamentu, izabrana predsednica Evropske komisije, Nemica Ursula von der Leyen rekla je da je sretna zbog "napretka" koji je EIB postigla "u jačanju uloge klimatske banke EU."

## Broj EU gasnih projekata smanjen na petinu svih energetskih PCI

**LONDON** - Pod pritiskom zelenih grupa, broj gasnih projekata u budžetu EU za finansiranje PCI projekata u 2020. smanjen sa 53 pre dve godine na 32, piše *Platts*.

Prve liste PCI namenjene gasnom sektoru bile su okrenute projektima snabdevanja prirodnim gasom iz alternativnih, ne-ruskih izvora, kao reakcija na poremećaje u isporuci ruskog gasa u EU preko Ukrajine 2009. godine.

"Evropska gasna mreža postala je snažnija i ako se realizuju svi tekući PCI-jevi, EU bi do početka 2020. trebalo da dobije dobro povezanu i otpornu na udarce gasovodnu mrežu", navela je EK.

Poslednji nacrt PCI liste uključuje projekat Krk LNG u Hrvatskoj, projekte vezane za Balkansko gasno čvorište u Bugarskoj, BRUA gasovodnu vezu između Bugarske, Rumunije, Mađarske i Austrije i gasovod

## Posledice odluke EIB po evropske gasne projekte

**ON** - Odluka Evropske investicione banke (EIB) 2022. godine prekine finansiranje energetskih projekata zasnovanih na fosilnim gorivima, ujući prirodni gas postavlja pitanje: koji je gasne projekte finansirala Banka i kakav bi mogao biti efekat ove odluke, piše u analizi Centra za međunarodne strateške studije – **CSIS**.

Od 2010. godine EIB je izdvojila 19,4 milijarde evra za gasne projekte, a 84 odsto toga otislo je u zemlje EU. Dodatnih 890 miliona evra otislo je za projekte povezivanja s evropskim gasnim sistemom: na primer, Trans-Anadoljski (TANAP) i Trans-Jadranski (TAP) gasovodi ili za zemlje koje graniče s EU.

U EU je najveći deo novca - 10,3 milijarde evra od 2010. godine - bio namenjen podršci domaćih gasovodnih mreža, od čega tri zemlje - Italija, Španija i Velika Britanija - zahvataju 8,7 milijardi evra.

Analitičar CSIS-a Nikos Cafos navodi da je teško odgovoriti na pitanje - hoće li se bez javne pomoći i dalje sprovoditi ulaganja u gas, ali ukazuje i na sledeću činjenicu: Italija, Španija, Velika Britanija i Grčka su od 2010. godine za gasne projekte dobitile od EIB 12,5 milijardi evra, a zajedno su koristile 184 milijarde kubnih metara gase u 2018. Četiri druge zemlje sa sličnom potrošnjom —Nemačka, Francuska, Belgija i Holandija — uzele su od EIB u isto vreme samo 840 miliona evra. Dakle, jesu li javne finansije „mora se imati“ ili „lepo je imati“, ukazuje Cafos. na ugalj.

U paralelnom govoru u Evropskom parlamentu, izabrana predsednica Evropske komisije, Nemica Ursula von der Leyen rekla je da je sretna zbog "napretka" koji je EIB postigla "u jačanju uloge klimatske banke EU."



## Projekti pretvaranja viškova obnovljive energije u prirodni gas

**BRISEL** - Operatori gasne mreže u EU planiraju dvadesetak projekata pretvaranja električne energije iz obnovljivih izvora u prirodni gas (power-to-gas - P2G) u sklopu napora za smanjenje emisija CO<sub>2</sub> i održavanje njihovih mreža u funkciji tokom perioda postepenog napuštanja EU od korišćenja prirodnog gasa fosilnog porekla, piše **S&P Global Platts**.

**Struja-u-gas (P2G) je tehnologija** koja električnu energiju pretvara u gasno gorivo, radi iskorišćavanja viška električne energije iz veta, koncept koji se ponekad naziva i vetrogas (windgas). Trenutno se koriste tri metode; svi koriste električnu energiju za razlaganje vode na vodonik i kiseonik putem elektrolize.

U prvoj se metodi dobijeni vodonik ubrizgava u mrežu prirodnog gasa ili se koristi u transportu ili industriji. Druga metoda je kombinovanje vodonika s ugljen dioksidom i pretvaranje dva gasa u metan primenom reakcije *metanacije*. Metan se tada može ubaciti u mrežu prirodnog gasa ili dalje pretvarati u tečni naftni gas (TNG). [Wikipedia](#)



## Žalba Nemačke zbog ograničenja pristupa Gaspromu gasovodu OPAL

**BERLIN, BRISEL** - Nemačka se žalila na presudu u kojoj se Sud pravde Evropske unije (CJEU) složio s tvrdnjom Poljske da odluka Evropske komisije da ruskom Gaspromu u potpunosti odobri korišćenje gasovoda OPAL krši princip EU energetske solidarnosti.

U septembru, razmatrajući tužbu Poljske, Sud EU ukinuo je odluku Evropske komisije iz 2016. godine prema kojoj je Gasprom mogao u potpunosti iskoristiti kapacitet gasovoda OPAL, odnosno 36 milijardi kubnih metara godišnje. Ruska kompanija zadržava pravo da koristi samo polovinu OPAL-ovih kapaciteta. Nakon odluke, Gasprom je smanjio isporuke preko OPAL-a i započeo pojačani tranzit gasa u Evropu kroz Ukrajinu

OPAL transportuje gas iz Severnog toka do kupaca u Nemačkoj i Češkoj.



"Nemačka je tvrdila da nije dopuštanje Gaspromu da koristi celi kapacitet OPAL-a je efektivni monopol. U presudi o tome u septembru CJEU se saglasio sa poljskom rekvizitom da Evropska komisija nije primila efekte promena uslova potrebe gasovoda OPAL na sigurnost rabića gasom".

Krajnji rok za žalbu na presudu istekao je u prošli petak, a dok Evropska komisija nije osporila odluku, Nemačka vlada je 20. novembra uložila žalbu.



## REGION

### Rafinerija nafte Brod nastavlja proizvodnju sredinom 2020

**BANJA LUKA** - Ministar energetike Republike Srpske Petar Đokić rekao je da očekuje da će se Rafinerija nafte u Brodu vratiti u proizvodnju sredinom iduće godine i da se trenutno radi na remontu postrojenja.



Đokić je rekao da mu je to potvrđeno tokom razgovora u Moskvi na Energetskom forumu, kao i da mu je ruski ministar energetike Aleksandar Novak lično poručio da nemaju nameru da se povuku iz Republike Srpske, prenose [Nezavisne novine](#).

„Ta činjenica dodatno je potvrđena i prilikom razgovora srpskog člana Predsedništva BiH Milorada Dodika s premijerom Rusije Dmitrijem Medvedovim“, izjavio je Đokić 26. novembra, u Narodnoj skupštini Srpske tokom odgovora na pitanja poslanika.

Rafinerija nafte Brod zvanično je prestala s radom početkom godine nakon požara krajem 2018. godine u kojem je izgorjelo jedno postrojenje. Zbog havarije u Rafineriji nafte prestala je sa radom i proizvodnja baznog ulja u Rafineriji ulja u Modrići.

### Ako točite gorivo za 50 KM, država uzima 24 KM poreza

**SARAJEVO** - Ekonomski analitičar Admir Čavalić za Klix.ba kaže kako je gotovo 50 posto cene goriva u Bosni i Hercegovini određeno državom tj. državnim nametom. Najveći deo se odnosi na akcize, putarine za puteve i za autoputeve i na kraju PDV. Država je po osnovu akciza i putarina u prošloj godini prikupila više od dve milijarde KM. Naravno, ova sredstava se ne troše namjenski, čemu najbolje svjedoči slabo razvijena putna infrastruktura, kaže on za portal [Klix.ba](#).

Akciza na naftne derive u FBiH plaća se po litru dizela i ostalih gasnih ulja 0,30 KM; petrolej (kerozin) 0,30 KM; motorni benzin – bezolovni 0,35 KM; motorni benzin 0,40 KM.... Putarina se plaća u iznosu: 0,15 KM po litru proizvoda i 0,25 KM po litru proizvoda za izgradnju autoputeva i za izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva”, pojasnili su za Klix.ba u Federalnom ministarstvu trgovine.

### OMV Petrom više nije najvrednija rumunska kompanija

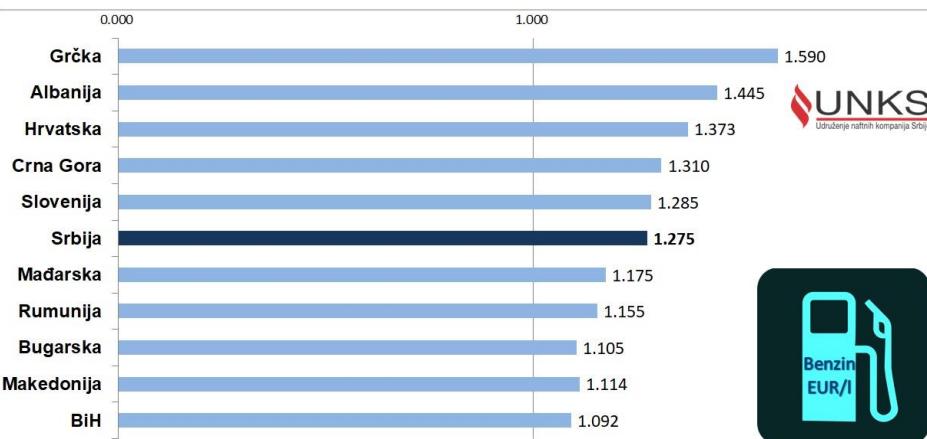
**BUKUREŠT** - UiPath, firma za robotsku automatizaciju procesa (Robotic Process Automation - RPA) osnovana u Rumuniji, sa sedištem u Njujorku, potpisula je naftno-gasnu kompaniju OMV Petrom sa mesta najvrednije rumunske kompanije ove godine, prema listi Top 100 vodećih kompanija koji je sastavio poslovnjak [Ziarul Financiar](#) sa partnerima. Vrednost UiPath-a porasla je 2,5 puta u odnosu na prošlu godinu, dostigavši 6,27 milijardi evra i ispred OMV Petroma, čija je tržišna vrednost iznosila ove godine 5,01 milijardi evra (+ 8% u odnosu na 2018. godinu).



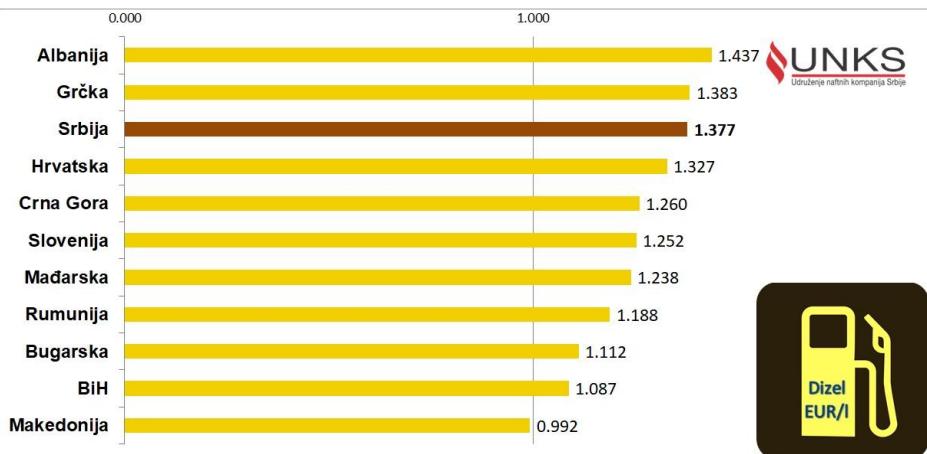


Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona  
25.11.2019. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

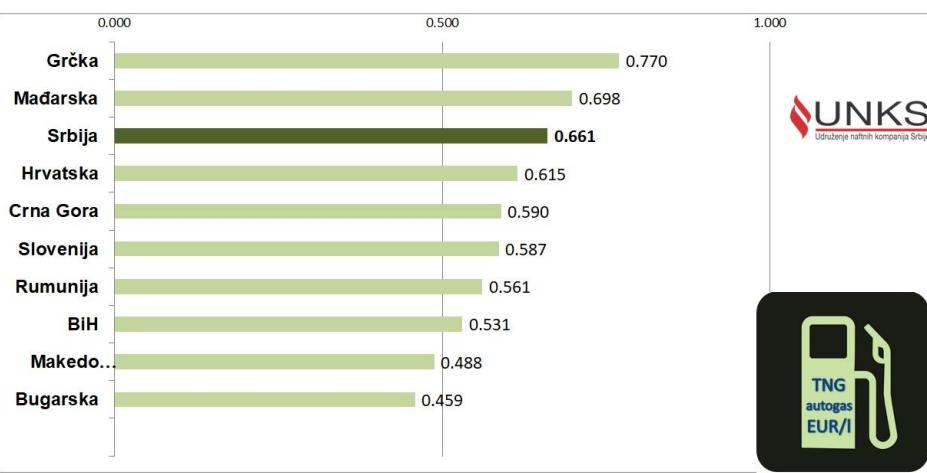
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regionalu
Grčka	1.590	25.66%
Albanija	1.445	14.17%
Hrvatska	1.373	8.55%
Crna Gora	1.310	3.53%
Slovenija	1.285	1.57%
<b>Srbija</b>	<b>1.275</b>	<b>0.78%</b>
Mađarska	1.175	-7.14%
Rumunija	1.155	-8.74%
Bugarska	1.105	-12.66%
Makedonija	1.114	-12.00%
BiH	1.092	-13.71%
<b>Prosečna cena u regionalu</b>	<b>1.265</b>	



Dizel EN590 (EUR/l)		
	Euro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regionalu
Albanija	1.437	15.74%
Grčka	1.383	11.43%
<b>Srbija</b>	<b>1.377</b>	<b>10.98%</b>
Hrvatska	1.327	6.93%
Crna Gora	1.260	1.52%
Slovenija	1.252	0.90%
Mađarska	1.238	-0.22%
Rumunija	1.188	-4.32%
Bugarska	1.112	-10.41%
BiH	1.087	-12.44%
Makedonija	0.992	-20.10%
<b>Prosečna cena u regionalu</b>	<b>1.241</b>	



TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regionalu
Grčka	0.770	29.22%
Mađarska	0.698	17.17%
<b>Srbija</b>	<b>0.661</b>	<b>10.87%</b>
Hrvatska	0.615	3.25%
Crna Gora	0.590	-0.99%
Slovenija	0.587	-1.57%
Rumunija	0.561	-5.80%
BiH	0.531	-10.96%
Makedonija	0.488	-18.16%
Bugarska	0.459	-23.04%
<b>Prosečna cena u regionalu</b>	<b>0.596</b>	





## NEDELJA U SVETU NAFTE I GAS

deo izdavačke delatnosti NNKS WPCSERBIA

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

*Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave*